

Czwartek, 18 maja 2017 r.

P8_TA(2017)0231

Wdrażanie wytycznych Rady dotyczących osób LGBTI, szczególnie w odniesieniu do prześladowania mężczyzn o (domniemanej) orientacji homoseksualnej w Czeczenii

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie wdrażania wytycznych Rady dotyczących osób LGBTI, szczególnie w odniesieniu do prześladowania mężczyzn o (domniemanej) orientacji homoseksualnej w Czeczenii (Rosja) (2017/2688(RSP))

(2018/C 307/22)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wcześniejsze rezolucje w sprawie Rosji,
- uwzględniając Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych,
- uwzględniając europejską konwencję praw człowieka i załączone do niej protokoły,
- uwzględniając konstytucję Federacji Rosyjskiej, zwłaszcza rozdział 2 o prawach i wolnościach człowieka i obywatela,
- uwzględniając wytyczne Rady UE z dnia 24 czerwca 2013 r. na rzecz promowania i ochrony wszystkich praw człowieka przysługujących lesbijkom, gejom, osobom biseksualnym, transpłciowym i interseksualnym (LGBTI),
- uwzględniając konkluzje Rady UE w sprawie LGBTI z dnia 16 czerwca 2016 r.,
- uwzględniając wytyczne Unii Europejskiej w sprawie tortur i złego traktowania, a także w sprawie obrońców praw człowieka,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie unijnego planu przeciwdziałania homofobii i dyskryminacji ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową ⁽¹⁾,
- uwzględniając oświadczenie ekspertów ONZ ds. praw człowieka z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie niegodziwego traktowania i pozbawiania wolności homoseksualnych mężczyzn w Czeczenii,
- uwzględniając Plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji na lata 2015–2019,
- uwzględniając rezolucję z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie rocznego sprawozdania dotyczącego praw człowieka i demokracji na świecie za rok 2015 oraz polityki Unii Europejskiej w tym zakresie ⁽²⁾,
- uwzględniając oświadczenie rzecznika wiceprzewodniczącej Komisji/ wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Federiki Mogherini z dnia 6 kwietnia 2017 r. w sprawie naruszania praw człowieka homoseksualnych mężczyzn w Czeczenii,
- uwzględniając lokalne oświadczenie UE w sprawie łamania praw człowieka w przypadku homoseksualnych mężczyzn w Czeczenii, wydane dnia 19 kwietnia 2017 r.,
- uwzględniając oświadczenie w sprawie ciągłych doniesień o aresztowaniach i zabójstwach czeczeńskich gejów przez rząd Czeczenii, wydane przez UE podczas posiedzenia Stałej Rady OBWE w dniu 27 kwietnia 2017 r.,
- uwzględniając oświadczenie rzecznika Departamentu Stanu USA wydane w dniu 7 kwietnia 2017 r.,

⁽¹⁾ Dz.U. C 93 z 24.3.2017, s. 21.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0502.

Czwartek, 18 maja 2017 r.

- uwzględniając oświadczenie dyrektora Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE (ODIHR) z dnia 13 kwietnia 2017 r.,
  - uwzględniając wspólną konferencję prasową wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Federiki Mogherini oraz rosyjskiego ministra spraw zagranicznych Siergieja Ławrowa, która odbyła się w Moskwie w dniu 24 kwietnia 2017 r.,
  - uwzględniając art. 128 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w dniu 1 kwietnia 2017 r. opublikowano w niezależnej rosyjskiej gazecie „Nowaja Gazieta” artykuł, w którym donoszono, że ponad setka mężczyzn będących homoseksualistami, za takich uważanych i jako takich postrzeganych, została porwana i była przetrzymywana w autonomicznej Republice Czecheńskiej w Federacji Rosyjskiej, co miało stanowić element skoordynowanej kampanii jakoby zorganizowanej przez władze republiki i siły bezpieczeństwa działające na bezpośredni rozkaz prezydenta Czeczenii Ramzana Kadyrowa;
- B. mając na uwadze, że „Nowaja Gazieta” doniosła, iż porwane osoby były źle traktowane i torturowane oraz zostały zmuszone do ujawnienia tożsamości innych osób LGBTI; mając na uwadze, że gazeta poinformowała też, że co najmniej trzech mężczyzn zostało zabitych: dwóch na skutek traktowania w areszcie, a jeden przez własną rodzinę w tzw. zabójstwie honorowym;
- C. mając na uwadze, że początkowe doniesienia zostały niezależnie potwierdzone przez Human Rights Watch i Międzynarodową Grupę Kryzysową, a obie organizacje powołują się na lokalne źródła, które potwierdziły, że mężczyźni uważani za homoseksualistów stali się celem aresztowań ze strony policji i sił bezpieczeństwa;
- D. mając na uwadze, że władze Czeczenii jakoby odrzuciły te zarzuty oraz niechętnie odniosły się do prowadzenia dochodzeń i ścigania sprawców;
- E. mając na uwadze, że ofiary w większości unikają dochodzenia sprawiedliwości, ponieważ obawiają się odwetu ze strony władz lokalnych; mając na uwadze, że geje i lesbijki i ci, których uważa się za gejów lub lesbijki, są szczególnie narażeni na niebezpieczeństwo z uwagi na wszechobecną w społeczeństwie homofobię i ryzyko stania się ofiarą zabójstw honorowych ze strony krewnych;
- F. mając na uwadze, że po latach gróźb i represji i wobec dramatycznego pogorszenia się sytuacji praw człowieka w Północnym Kaukazie prawie żaden niezależny dziennikarz ani działacz praw człowieka nie jest w stanie pracować w tym regionie; mając na uwadze, że dziennikarzom pracującym dla pisma Nowaja Gazieta, którzy ujawnili ataki, grożono jakoby śmiercią z powodu ich działalności; mając na uwadze, że władze czeczeńskie zaprzeczyły wszystkim zarzutom i zażądały, by dziennikarze podali nazwiska ofiar, z którymi przeprowadzili rozmowy;
- G. mając na uwadze, że policja w Moskwie i Sankt Petersburgu zatrzymała działaczy LGBTI próbujących upowszechnić informacje o prześladowaniu gejów w Czeczenii i domagających się w tej sprawie dochodzenia;
- H. mając na uwadze, że Federacja Rosyjska jest sygnatariuszką licznych międzynarodowych konwencji dotyczących praw człowieka oraz – jako członek Rady Europy – europejskiej konwencji praw człowieka, a zatem ma obowiązek zapewnić bezpieczeństwo wszystkim osobom, które mogą być narażone na ryzyko, w tym ze względu na orientację seksualną; mając na uwadze, że Rosja ma obowiązek przeprowadzenia śledztwa w sprawie przestępstw popełnionych przez władze czeczeńskie, a także dysponuje środkami umożliwiającymi przeprowadzenie takiego śledztwa; mając na uwadze, że w Federacji Rosyjskiej homoseksualizm przestał być karalny w 1993 r.;
- I. mając na uwadze, że prezydent W. Putin powierzył rzecznik praw człowieka w Federacji Rosyjskiej Tatianie Moskalkowej zadanie stworzenia grupy roboczej w celu zbadania tych zarzutów;
- J. mając na uwadze, że osoby LGBTI podlegają ochronie na podstawie międzynarodowego prawa w zakresie praw człowieka i na mocy krajowego ustawodawstwa rosyjskiego; mając jednak na uwadze, że często konieczne są konkretne działania mające zapewnić osobom LGBTI korzystanie z pełni przysługujących im praw człowieka, ponieważ orientacja seksualna i tożsamość płciowa mogą być powodem dodatkowego ryzyka dyskryminacji, nękania i prześladowania w szkole, miejscu pracy i ogółem w społeczeństwie, a także w rodzinie; mając na uwadze, że zadaniem i odpowiedzialnością policji, wymiaru sprawiedliwości i władz jest zwalczanie tych form dyskryminacji i zmiana negatywnego nastawienia społecznego;

Czwartek, 18 maja 2017 r.

- K. mając na uwadze, że wytyczne Rady UE dotyczące osób LGBTI zalecają proaktywne podejście delegatom Unii i ambasadom państw członkowskich w promowaniu praw osób LGBTI; mając na uwadze, że zgodnie z tymi wytycznymi zwalczanie przemocy wywołanej fobią względem osób LGBTI i wspieranie obrońców praw człowieka osób LGBTI są priorytetowymi obszarami działania;
- L. mając na uwadze, że w dniu 7 marca 2017 r. Rosja przyjęła przepisy depenalizujące przemoc domową – odtąd „pobicie w łonie rodziny” nie jest przestępstwem, lecz wykroczeniem, co pociąga za sobą niższe kary dla sprawców; mając na uwadze, że Parlament debatował nad tą kwestią na posiedzeniu plenarnym w Strasburgu w dniach 13–16 marca 2017 r.:
1. wyraża głębokie zaniepokojenie doniesieniami o arbitralnych zatrzymaniach i torturowaniu mężczyzn uważanych za homoseksualistów w Republice Czecheńskiej w Federacji Rosyjskiej; wzywa władze do zaprzestania kampanii prześladowczej, do natychmiastowego uwolnienia osób nielegalnie aresztowanych, do zadbania o prawną i fizyczną ochronę ofiar oraz działaczy praw człowieka i dziennikarzy, którzy zajmowali się sprawą, oraz do umożliwienia międzynarodowym organizacjom praw człowieka przeprowadzenia wiarygodnego dochodzenia w sprawie domniemyanych przestępstw;
  2. potępia wszystkie oświadczenia władz czecheńskich, które sankcjonują ataki na osoby LGBTI i do nich podlegają, w tym oświadczenie rzecznika rządu czecheńskiego, który zaprzeczył istnieniu homoseksualistów w Czeczenii i zdyskredytował artykuł prasowy jako kłamliwy i zawierający dezinformację; wyraża ubolewanie z powodu niechęci lokalnych władz do prowadzenia dochodzeń i ścigania sprawców poważnych naruszeń skierowanych przeciw konkretnym osobom ze względu na ich orientację seksualną oraz przypomina władzom, że prawo do wolności zrzeszania się i zgromadzeń oraz wolność słowa to prawa powszechne i przysługujące wszystkim; apeluje o natychmiastowe uwolnienie osób wciąż bezprawnie przetrzymywanych; wzywa władze rosyjskie do zapewnienia prawnej i fizycznej ochrony ofiar, a także obrońców praw człowieka i dziennikarzy, którzy zajmowali się sprawą;
  3. stwierdza, że prezydent W. Putin zalecił rosyjskiemu Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Prokuratorowi Federalnemu przeprowadzenie dochodzenia w sprawie wydarzeń w Czeczenii, oraz wzywa Komisję, państwa członkowskie i Radę Europy do zaoferowania władzom rosyjskim materialnej i merytorycznej pomocy w śledztwie;
  4. wzywa władze czecheńskie i władze Federacji Rosyjskiej do przestrzegania przepisów krajowych i zobowiązań międzynarodowych, praworządności i powszechnych standardów praw człowieka oraz do wspierania równości, niedyskryminacji, w tym osób LGBTI, przy pomocy takich środków jak kampanie uświadamiające, które wspierają kulturę tolerancji, szacunku i akceptacji, za punkt wyjścia przyjmując równość i niedyskryminację; wzywa do natychmiastowego przyjęcia środków ochronnych wobec szczególnie narażonych osób, które mogłyby stać się ofiarami, oraz do pełnej rehabilitacji wszystkich ofiar tortur;
  5. ubolewa nad wszechobecnym w regionie łamaniem praw człowieka i klimatem bezkarności, który umożliwia takie postępowanie, oraz wzywa do opracowania środków prawnych i pozaprawnych, które będą zapobiegać takim aktom przemocy, pozwolą je monitorować i skutecznie stawiać przed sądem sprawców, we współpracy ze społeczeństwem obywatelskim; podkreśla, że Rosja i jej rząd ponoszą ostateczną odpowiedzialność za zbadanie tych czynów, postawienie sprawców przed sądem i ochronę wszystkich obywateli Rosji przed bezprawiem;
  6. apeluje, aby w trybie pilnym przeprowadzone zostały natychmiastowe, niezależne, obiektywne i gruntowne dochodzenia w sprawie uwięzień, tortur i zabójstw w celu postawienia ich zleceniodawców i wykonawców przed sądem oraz położenia kresu bezkarności; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje utworzenie grupy roboczej pod kierownictwem rzecznika praw człowieka w Rosji, która prowadzi dochodzenie w tej sprawie; wzywa władze rosyjskie do zalecenia biurowi Prokuratora Generalnego zagwarantowania całkowitej anonimowości i innych środków ochronnych ofiarom i świadkom czecheńskich czystek antygejowskich i ich rodzinom, aby umożliwić im udział w dochodzeniu; wzywa delegaturę Unii oraz ambasady i konsulaty państw członkowskich w Rosji, by aktywnie monitorowały to dochodzenie oraz by zwiększyły wysiłki na rzecz nawiązania kontaktu ze znajdującymi się w niebezpieczeństwie ofiarami, osobami LGBTI, dziennikarzami i obrońcami praw człowieka;
  7. wzywa Komisję do współpracy z międzynarodowymi organizacjami praw człowieka i społeczeństwem obywatelskim w Rosji, do udzielania pomocy osobom, które uciekły z Czeczenii, i do ujawnienia tej kampanii prześladowczej; ponadto wzywa państwa członkowskie do uproszczenia procedur składania przez ofiary, dziennikarzy i obrońców praw człowieka wniosków o udzielenie azylu, zgodnie z prawem europejskim i krajowym;

Czwartek, 18 maja 2017 r.

8. z zadowoleniem przyjmuje i docenia wysiłki podjęte przez wielu szefów delegatur UE i ich personel oraz ambasadorów państw członkowskich i ich personel na rzecz wspierania obrońców praw człowieka LGBTI i propagowania niedyskryminacji i równouprawnienia; zachęca szefów delegatur UE i personel Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) do zasięgania opinii Parlamentu i odpowiednich posłów do PE w razie pytań lub gdyby pragnęli dostarczyć Parlamentowi informacje, w tym podczas dorocznej konferencji ambasadorów we wrześniu; podkreśla znaczenie znajomości i wdrożenia wytycznych w sprawie LGBTI w delegaturach Unii i przedstawicielstwach państw członkowskich; wzywa w związku z tym ESDZ i Komisję do bardziej strategicznego i systematycznego wdrażania tych wytycznych, w tym przez zwiększanie świadomości i szkolenia dla pracowników UE w państwach trzecich, w celu skutecznego poruszania kwestii praw osób LGBTI w dialogu politycznym i dotyczącym praw człowieka prowadzonym z państwami trzecimi oraz na wielostronnych forach, jak również do wspierania działań społeczeństwa obywatelskiego;
  9. zdecydowanie podkreśla znaczenie dokonywania bieżącej oceny wdrażania wytycznych przez wykorzystywanie jasnych punktów odniesienia; wzywa Komisję do przeprowadzenia i opublikowania gruntownej oceny wdrażania wytycznych przez delegatury Unii i przedstawicielstwa dyplomatyczne państw członkowskich we wszystkich państwach trzecich w celu wykrycia i wyeliminowania ewentualnych różnic i luk we wdrażaniu;
  10. głęboko ubolewa, że Federacja Rosyjska w czerwcu 2016 r. głosowała przeciw rezolucji Rady Praw Człowieka ONZ w sprawie walki z przemocą i dyskryminacją na tle orientacji seksualnej i tożsamości płciowej;
  11. przypomina władzom rosyjskim i czeczeńskim, że regionalne, kulturowe i religijne systemy wartości nie powinny być wykorzystywane jako pretekst do usprawiedliwiania lub stosowania dyskryminacji, przemocy, tortur lub przetrzymywania osób bądź grup osób, w tym ze względu na orientację seksualną lub tożsamość płciową;
  12. z niepokojem zauważa i postrzega jako krok wstecz przyjęcie w Rosji nowych przepisów dotyczących przemocy domowej, w tym wobec dzieci; podkreśla, że przepisy prawa, w których toleruje się przemoc w rodzinie, mogą mieć poważne konsekwencje zarówno dla ofiar, jak i dla całego społeczeństwa; wzywa Komisję i ESDZ, aby w dalszym ciągu promowały eliminację wszelkich form przemocy ze względu na płeć, w tym przemocy domowej, chroniły osoby narażone na przemoc i wspierały ofiary, zarówno w Europie, jak i poza jej granicami;
  13. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania rezolucji wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie i Komisji, sekretarzowi generalnemu Rady Europy, Wysokiemu Komisarzowi ONZ ds. Praw Człowieka, rządowi i parlamentowi Federacji Rosyjskiej oraz władzom Czeczenii.
-